

Også med hensyn til fremgangsmåden i øvrigt ved den efterfølgende underretning om indgrebet foreslås det, at der tages udgangspunkt i reglerne om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Efter karakteren af de *kvalificerede indgreb* finder udvalget ikke anledning til at fastsætte regler om underretning i sådanne tilfælde.

6.2.1.6. Betydningen af samtykke fra den, der har rådighed over det ikke frit tilgængelige sted

Observation kan tænkes iværksat med hensyn til lokaliteter, som en ikke mistænkt har rådighed over. Udvalget har på den baggrund overvejet, hvad virkningen af et eventuelt samtykke fra tredjemand bør være.

Et tilsvarende spørgsmål opstår i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden. Det anføres herom i betænkning nr. 1023/1984, s. 60:

»Også anden aflytning forudsættes - ligesom telefonaflytning - foretaget *hemmeligt* i forhold til samtalen parter. Hvis politiet efter aftale med en mødedeltager lader denne foretage optagelse af, hvad der sker på mødet, er man uden for området af straffelovens § 263, nr. 3, og foranstaltningen vil ikke være et indgreb i meddelelshemmeligheden og ikke kræve opfyldelse af reglerne herfor.«

Der antages heller ikke at foreligge ulovlig aflytning som nævnt i straffelovens § 263, stk. 1, nr. 3, selv om den, der foretager den hemmelige optagelse, ikke selv er til stede, når blot aflytningen sker med samtykke fra en af de deltagende. Ligeledes antages der ikke at foreligge ulovlig aflytning, selvom den, der foretager den hemmelige optagelse, ikke selv er deltager i mødet, når den pågældende dog lovligt er til stede, f.eks. som tilhører, med samtykke fra (en af) de deltagende. Også i den sidstnævnte situation vil tredjemand efter aftale med politiet lovligt kunne foretage optagelse af forhandlingerne på mødet. Den, der stiller mødelokalet til rådighed, vil derimod ikke uden videre kunne aflytte eller optage samtalen, idet det afgørende efter bestemmelsen er, om den pågældende lovligt deltager i mødet eller i øvrigt med rette er til stede.

Spørgsmålet om, hvorvidt samtykke til observation med diskulperende (dvs. ansvarsfritagende) virkning kan gives af den, der har rådighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet, kan give anledning til nogen tvivl, og kan næppe besvares generelt, idet det må afhænge af, under hvilke omstændigheder overvågningen foregår, og hvilke forudsætninger den, der overvåges, har haft med hensyn til sin tilknytning til og rå-

dighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet. Der kan i den forbindelse ikke lægges vægt på det formelle ejerforhold, men på hvem der efter udtrykkelig aftale eller forudsætningsvis er tillagt beføjelse til at råde over lokaliteten. Spørgsmålet om, hvem der kan anses for at have rådighed over en ikke frit tilgængelig lokalitet, er nærmere beskrevet i bet. 1298/1995, s. 108-110.

I de tilfælde, hvor det er den *forurettede* ved den lovovertrædelse, som efterforskningen angår, der har rådighed over den lokalitet, hvor man ønsker at observere, forekommer det rimeligt, at forurettede kan meddele tilladelse til, at politiet observerer i den pågældendes lokalitet i samme omfang, som forurettede selv ville kunne foretage observationer. Hvis f.eks. en mindre næringsdrivende gentagne gange er udsat for tyveri fra sit lager, kan det være nærliggende at forsøge at få standset og opklaret disse tyverier ved videoovervågning af lageret. I denne situation er der næppe tvivl om, at den næringsdrivende selv kan etablere en sådan overvågning, og Strafferetsplejeudvalget finder derfor, at den næringsdrivende også bør kunne anmode politiet om bistand til det samme.

Udvalget har derfor valgt at foreslå, at der i denne situation skal kunne gives et skriftligt samtykke af forurettede til observationen med den virkning, at de foreslåede regler i retsplejelovens § 791 a ikke finder anvendelse.

Når den, der har rådighed over den lokalitet, som ønskes observeret, ikke er den *forurettede* ved den lovovertrædelse, som efterforskningen angår, er der ikke på tilsvarende måde forhold, der tilsiger, at der bør kunne meddeles samtykke. Under hensyn til den usikkerhed, der knytter sig til spørgsmålet om, hvem der kan give samtykke til fotografering og iagttagelse på ikke frit tilgængelige områder, og i hvilke situationer et samtykke lovligt kan gives, har udvalget valgt at foreslå, at spørgsmålet om observation af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat eller ved hjælp af apparat, der anvendes i en bolig eller andre husrum, altid skal forelægges for retten til afgørelse, uanset om der meddeles samtykke til indgrebet.

6.2.2. Observation af personer på frit tilgængeligt sted eller uden anvendelse af optisk udstyr (ikke kvalificerede indgreb)

Den mindst indgribende form for observation er observation af personer, der befinder sig på et frit tilgængeligt sted eller observation med det blotte øje. Straf-